

DOCUMENTA HISTORICA 52.
A SZTE BTK Történész Diákkör kiadványa

BÉKESZERZŐDÉS
AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK
ÉS MEXIKÓ KÖZÖTT
(1848)

Fordította és sajtó alá rendezte:
KÖKÉNY ANDREA

*JATE*Press
Szeged 2001

DOCUMENTA HISTORICA 52.
A SZTE BTK Történelem Diákkör kiadványa

**BÉKESZERZŐDÉS
AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK
ÉS MEXIKÓ KÖZÖTT
(1848)**

Fordította és sajtó alá rendezte:
KÖKÉNY ANDREA

*JATE*press
Szeged 2001

A dokumentum forrása:

Major Peace Treaties of Modern History, 1648–1967.

with an introductory essay by Arnold Toynbee,

ed. Fred L. Israel, commentaries by Emanuel Chill

Vol. II. New York Chelsea House Publishers, 1967.

Guadalupe Hidalgoi Szerződés 733–751. o., Gadsden Szerződés 753–758. o.

A térképek forrása:

Daniel J. Boorstin – Brooks Mather Kelley with Ruth Frankel Boorstin:

A History of the United States

Ginn and Company, Lexington, Massachusetts, 1986, 248–249. o.

Lektorálta:

DR. ANDERLE ÁDÁM

Sorozatszerkesztő:

MÜLLER LÁSZLÓ, PÁNDI LAJOS

Készült a SzTE Hispanisztika Tanszéke támogatásával.

© SZTE BTK Történész Diákkör, 2001

© Kókény Andrea, 2001

HU-ISSN 1216-0954

ELŐSZÓ

Az 1848. február 2-án megkötött Guadalupe Hidalgoi Szerződés az Amerikai Egyesült Államok és Mexikó között folyó háborút zárta le.

A békeszerződés nyomán Mexikó elvesztette területének több mint felét. Ugyanakkor, az Egyesült Államok nyugati terjeszkedése kiteljesedett, hiszen a mai Kalifornia és Új-Mexikó, valamint Nevada, Utah, Arizona és Colorado nagy része is az övé lett. Ezzel a *frontier* délnyugaton szinte teljesen elérte az USA jelenlegi határát.

A mexikói-amerikai háború kiváltó oka tulajdonképpen az az 1845. december 29-én lezajlott esemény volt, amikor Texas államként felvételt nyert az Unióba. A terület még 1836-ban szakadt el Mexikótól, mely maga is csak 1821-ben vált függetlenné a spanyol gyarmati uralomtól. A fiatal azték állam nem tudta megtartani északi határvidékét a fokozatosan többségbe kerülő amerikai bevándorlókkal szemben. Vezetője, Santa Anna a texasiakkal vívott harcok során fogságba esett, s 1836. május 14-én arra kényszerült, hogy elismerje a Texasi Köztársaság függetlenségét. Az általa aláírt egyezmény szerint az új állam déli-délnyugati határa a *Rio Grande* lett volna. A mexikói Kongresszus azonban elutasította a szerződést, mivel korábban az egy közigazgatási egységként kezelt Texas-Coahuila tartomány határa sosem nyúlt a *Nueces* folyótól délre, s nem volt hajlandó Texas függetlenségét sem elismerni. Az amerikaiak katonai győzelme ellenére a *Rio Grande* és a *Nueces* folyó közötti terület vitatott maradt. (ld. 1. térkép)

A texasiak Egyesült Államokhoz történő csatlakozása sem bizonyult könnyen megvalósítható célnak. A Texasi Köztársaság közvetlenül függetlenségének kinyilvánítása után felvételért folyamodott az Unióba. Az amerikai Kongresszus azonban, melyben sokan attól féltek, hogy a déli területek befogadásával felborulna a szabad és rabszolगतartó államok féltve őrzött egyensúlya, 35:16 arányban az annexió ellen szavazott 1836-ban.

Csaknem egy évtizedtelt el, amikor James Knox Polk személyében az 1844-es választásokon olyan elnök került az USA élére, aki az expanzió feltétlen híve volt. Texas bekapcsolását az Unióba a hatalmas Oregon Territórium megszerzésével kívánta ellensúlyozni, s ezzel egyúttal az Egyesült Államok határát északon és délen egyaránt a Csendes-óceánig kiterjeszteni. Kompromisszumos javaslatra épülő, de határozott politikája sikerrel járt. 1845. december 29-én Texas 28. államként felvételt nyert az Unióba.

Az új állam déli határa azonban továbbra is vitatott volt. A feszültségeket növelte, hogy Polk elnök a *Nueces-Rio Grande* közötti területet az Egyesült

Államokhoz tartozónak nyilvánította. Mexikó sem ebbe, sem Texas annexiójába nem egyezett bele. A két ország közötti háború elkerülhetetlenné vált.

Polk elnök, hogy a mexikóiakat provokálja a fegyveres konfliktus kirobantására, Zachary Taylor tábornok vezetésével kétezer fős sereget küldött a *Rio Grande* vidékére. A mexikóiak pedig, miután hiába szólították fel az amerikaiakat visszavonulásra, csapataikkal átkeltek a *Rio Grande*-n, s 1846. április 25-én az amerikaiak közül tizenhat katonát megöltek, illetve megsebesítettek. Az elnök május 11-én, arra hivatkozva, hogy „amerikai földön amerikai vért ontottak”, a Kongresszus hozzájárulását kérte a hadüzenethez, melyet a testület két nappal később, 1846. május 13-án meg is adott.

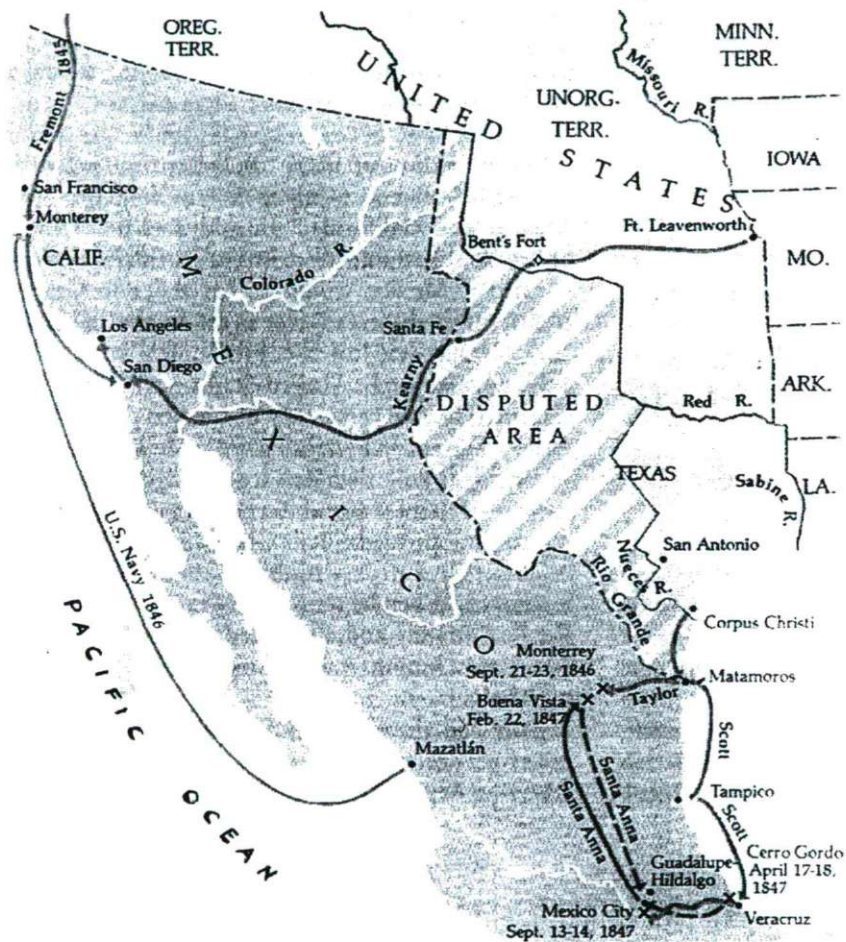
A mexikói-amerikai háború két fronton zajlott. A nyugati hadsereg, Stephen W. Kearny vezetésével, a flotta és John C. Fremont irreguláris csapatai segítségével hat hónap alatt elfoglalta Új-Mexikót és Kaliforniát. Délen Zachary Taylor bevonult Monterey-be, s Wingfield Scott tábornoknak jutott Mexico City elfoglalásának dicsősége. 1847. szeptember 17-én a fővárosban Santa Anna kitűzte a fehér zászlót, s ezzel a mexikói-amerikai háború véget ért. Santa Anna lemondott elnökségéről, s Mexikó anarchiába süllyedt. A mexikói ideiglenes kormány megbízottaival az Egyesült Államok képviselőiben Nicholas P. Trist találkozott Mexikóváros északi negyedében, Villa de Guadalupe Hidalgo-ban. A békeszerződést 1848. február 2-án írták alá. Ennek értelmében Mexikó elismerte a *Rio Grande*-t Texas határaként, s átadta a Texastól a Csendes-óceánig terjedő területeket. Cserébe Mexikó 15 millió dollárt kapott, s az Egyesült Államok kormánya átvállalta az amerikaiak által a mexikói kormánnyal szemben támasztott követeléseket 3.25 millió dollár értékben.

A Mexikótól megszerzett terület — Texast is beleértve — nagyobb volt, mint az 1803-ban Napóleontól megvásárolt Louisiana Territórium, vagy mint a függetlenségét kivívó Egyesült Államok 1787-ben, amikor alkotmányát elfogadták. Következésképpen kielégíthette volna minden olyan amerikai igényét, aki az expanzió híve volt. Mégis, amikor Polk elnök a Szenátust a Guadalupe Hidalgoi Szerződés elfogadására kérte, egy tucat szenátor ellene szavazott, mert ők egész Mexikót szerették volna anektálni. A rabszolgaságot ellenzők szintén elutasították a megállapodást. Így azután a szerződés végül éppen hogy elfogadásra került a Szenátusban, 38:14 arányban. Csupán hárommal több szavazatot kapott, mint a szükséges kétharmados többség.

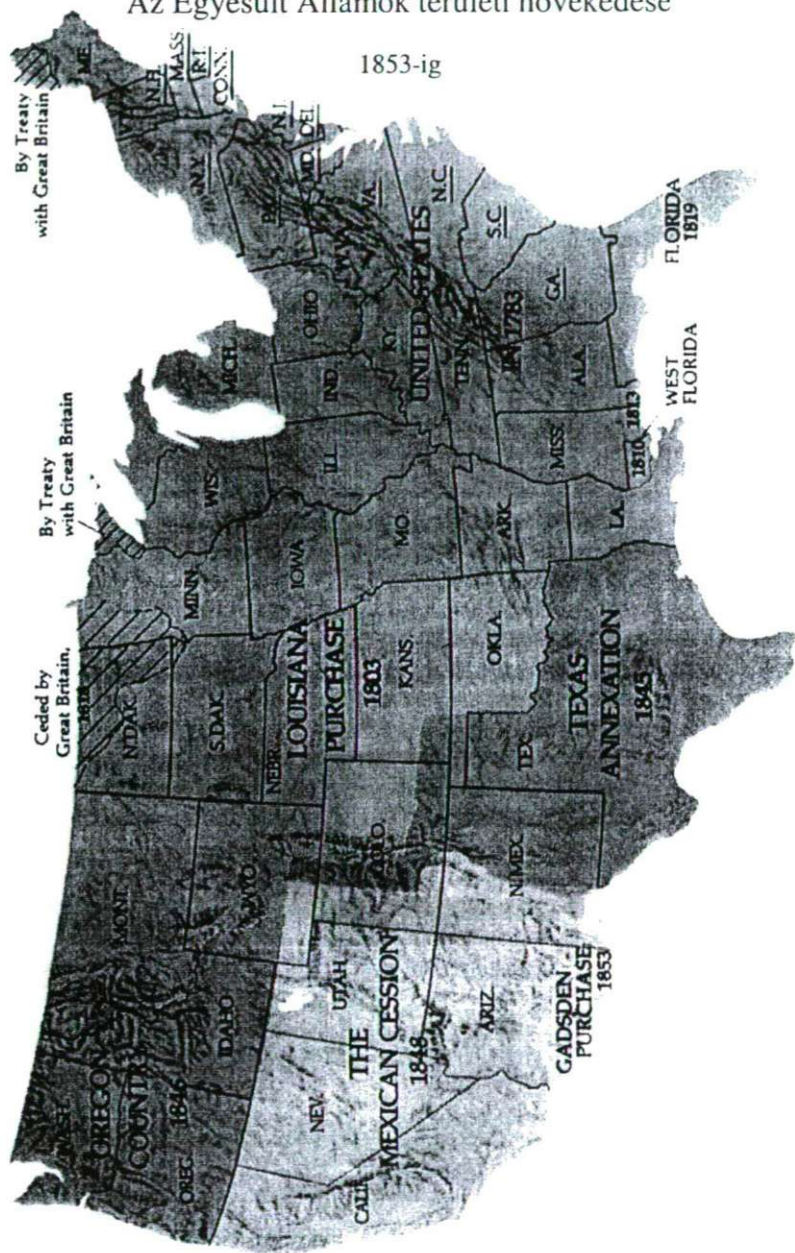
A Guadalupe Hidalgoi szerződés nyomán az USA nyugaton és délen elérte mai határát. Csupán egy keskeny földszáv, az Arizona és Új-Mexikó területén a *Gila* folyótól délre eső rész hiányzott még. Ezt a Gadsden Vásárlás révén 1853-ban szerezte meg az Egyesült Államok Mexikótól 10 millió dollárért. (ld. 2. térkép)

A mexikói-amerikai háború

1846-1848

Az Egyesült Államok területi növekedése

Ajánló irodalom

- Anderle, Ádám: *Latin-Amerika története*, Pannonica Kiadó, 1998.
- Bauer, K. Jack: *The Mexican War, 1846–1848*, Macmillan, New York; Collier Macmillan, London, 1974.
- Bödy, Pál és Urbán Aladár, szerk.: *Szöveggyűjtemény az Amerikai Egyesült Államok történetéhez, 1620–1980*, Dialóg Campus Kiadó, Budapest–Pécs, 2001.
- Connor, Seymour V.: *Texas, A History*, AHM Publishing Corporation, Arlington Heights, Illinois, 1971.
- Fehrenbach, T. R.: *Lone Star, A History of Texas and the Texans*, Collier Books, A Division of Macmillan Publishing Company, Inc. New York, 1968.
- Johannsen, Robert W.: *To the Halls of the Montezumas: The Mexican War in the American imagination*, Oxford University Press, New York, 1985.
- Kökény, Andrea, ford. és sajtó alá rendezte: *Békeszerződés Nagy-Britannia és az Egyesült Államok között (1783. szeptember 3.)*, Documenta Historica 12., JATE Történész Diákkör, Szeged, 1993.
- Griswold, Richard: *Treaty of Guadalupe Hidalgo: A legacy of conflict*, University of Oklahoma Press, Norman and London, 1990.
- Griswold, Richard: „The Treaty of Guadalupe Hidalgo”, in Martinez, Oscar J.: *U.S.–Mexico Borderlands, Historical and Contemporary Perspectives*, Jaguar Books on Latin America, Number 11, Scholarly Resources Inc., Wilmington, Delaware, 1996.
- Martinez, Orlando: *The great landgrab: the Mexican–American War, 1846–1848*, Quartet Books, London, 1975.
- Perrigo, Lynn I.: *The American Southwest. Its People and Cultures*, University of Mexico, Albuquerque, 1971.
- Robinson, Cecil, transl. and ed.: *The View from Chapultepec: Mexican writers on the Mexican–American War*, University of Arizona Press, Tucson, 1989.
- Sellers, Charles–May, Henry–McMillen, Neil R.: *Az Egyesült Államok története*, ford. Hahner Péter, Maecenas, Budapest, 1995, 1999.
- Székely, Lajos: *Az Amerikai Egyesült Államok története 1783–1877*, JATE Bölcsészettudományi Kara, Szeged, 1971.
- Vecseklőy, József: *A csillagsávos lobogó nyomában*, Történelmi esszé I–II., Magvető Kiadó, Budapest, 1985.
- Wexler, Sanford: *Western Expansion, An Eyewitness History*, Facts on File, New York, Oxford, 1991.

A GUADALUPE HIDALGOI SZERZŐDÉS

Guadalupe Hidalgo, 1848. február 2.

Békeszerződés az Amerikai Egyesült Államok és a Mexikói Köztársaság között

A Mindenható Isten nevében:

Az Amerikai Egyesült Államok és az Egyesült Mexikói Államok, őszinte vágy által hajtva, hogy véget vessenek a két Köztársaság között sajnálatos módon fennálló háború csapásainak, s hogy kapcsolataikat a béke és a barátság szilárd talajára helyezték, mely mindkét fél állampolgárai számára kölcsönös haszonnal kell, hogy járjon, s hogy biztosítsák azt az egyetértést, összhangot és kölcsönös bizalmat, melyben a két népnek jó szomszédként élnie kellene, e célból kijelölték meghatalmazottaikat, nevezetesen:

Az Egyesült Államok elnöke Nicholas P. Tristet, az Egyesült Államok állampolgárát jelölte ki, a Mexikói Köztársaság elnöke pedig Don Luis Gonzaga Cuevast, Don Bernardo Coutot és Don Miguel Atristant, a nevezett köztársaság állampolgárait jelölte ki;

Akik, miután kölcsönösen biztosították egymást teljhatalmukról, a béke szerzője, a Mindenható Isten védelme alatt létrehozták, elfogadták és aláírták a következő szerződést a békéről, barátságról, a határokról és a háború utáni rendezésről az Amerikai Egyesült Államok és a Mexikói Köztársaság között.

I. cikkely

Legyen szilárd és általános béke az Amerikai Egyesült Államok és a Mexikói Köztársaság között, valamint országaik, területeik, nagy- és kis városaik és a lakosaik között, helyre vagy személyre való tekintet nélkül.

II. cikkely

Ezen szerződés aláírása után azonnal megállapodást kell kötni az Egyesült Államok fegyveres erőinek hadseregtábornoka által kijelölt megbízott vagy megbízottak és a mexikói kormány megbízottai között abból a célból, hogy megtörténjen az ellenségeskedés ideiglenes felfüggesztése és, hogy a nevezett

fegyveres erők által elfoglalt területeken helyreállítható legyen az alkotmányos rend, mind politikai, mind közigazgatási, mind igazságszolgáltatási szempontból, amennyire ezt a katonai megszállás körülményei lehetővé teszik.

III. cikkely

Miután az Egyesült Államok kormánya ratifikálta a jelen szerződést, azonnal utasítást kell adni szárazföldi erői és flottája parancsnokainak, megkívánván az utóbbtól (feltéve, hogy a jelen szerződést addigra ratifikálta a Mexikói Köztársaság kormánya, s a ratifikált dokumentumokat kicserélték), hogy hagyjon fel a mexikói kikötők blokádjával; s megkívánván az előbbtől (hasonló feltételek mellett), hogy a lehető leghamarabb kezdje meg az Egyesült Államok összes csapatának kivonását a Mexikói Köztársaság területéről, azokra a helyekre, amelyeket közös megállapodás alapján kell kijelölni, a kikötőktől számított 30 *league*¹ távolságon belül; s ezt a csapatkivonást a Köztársaság területéről a lehető legkisebb késedelemmel kell végrehajtani; a mexikói kormány ezennel kötelezi magát, hogy a csapatok kényelmének biztosításához minden lehetséges eszközt rendelkezésre bocsát, menet közben és új helyükön is, és elősegíti a jó viszonyt köztük és a lakosok között. Hasonlóképpen utasítást kell küldeni a vámházakért felelős személyeknek minden olyan kikötőbe, melyet az Egyesült Államok erői elfoglaltak, megkívánván tőlük (hasonló feltételek mellett), hogy azonnal adják át azokat a mexikói kormány által meghatalmazott személyeknek, minden olyan kötelezvénnel, import- vagy exportvám tartozást bizonysító okmánnyal, melynek kifizetése ezután válik esedékessé. Továbbá, pontos számlát kell készíteni az ezen vámházak által vagy bárhol Mexikóban az Egyesült Államok hatósága által begyűjtött azon import- és exportvámok teljes összegéről, melyet azután szedtek be, hogy ezen szerződést a Mexikói Köztársaság kormánya ratifikálta; hasonlóképpen a begyűjtés költségeiről is számlát kell készíteni; és ezt a teljes összeget, csupán a begyűjtés költségeinek levonásával, át kell adni a mexikói kormánynak, Mexikó városában, a ratifikált dokumentumok kicserélését követő három hónapon belül.

Az Egyesült Államok csapatainak a Mexikói Köztársaság fővárosából történő kivonását, a fentebbi kikötés figyelembe vételével attól számított egy hónap alatt végre kell hajtani, hogy a nevezett csapatok parancsnokai az utasításokat megkapják, vagy ha lehet még ennél is hamarabb.

¹ 1 *league* = 3 mérföld = 4,8 km.

IV. cikkely

A jelen szerződés ratifikált példányainak kicserélése után azonnal végleg vissza kell adni a nevezett Köztársaságnak minden várat, erődöt, területet, helyet és tulajdont, melyet a jelen háború alatt az Egyesült Államok fegyveres erői elvettek vagy elfoglaltak a Mexikói Köztársaság következő cikkely által kijelölendő határain belül, mindazon fegyverekkel, hadi felszerelésekkel, lőszerrel és más köztulajdonnal együtt, melyek elfoglalásukkor a nevezett várakban vagy erődökben voltak, s melyeknek ott kell maradniuk, amikor a jelen szerződést a Mexikói Köztársaság kormánya ratifikálja. Ebből a célból, a jelen szerződés aláírását követően azonnal utasítást kell adni ezen várak és erődök parancsnokainak, hogy akadályozzák meg a fegyverek, hadi felszerelések, lőszer és egyéb köztulajdon elszállítását vagy megsemmisítését. Mexikóváros is beleértendő a fenti kikötésbe, a fegyverek, hadi felszerelések stb. átadását illetően, a nevezett várost körülvevő sáncokon belül.

Az Egyesült Államok erőinek a ratifikált dokumentumok kicserélését követő három hónap alatt, vagy még hamarabb, be kell fejezniük csapataik végső kivonását a Mexikói Köztársaság területéről; a mexikói kormány ezennel kötelezettséget vállal, az előző cikkely alapján, hogy minden rendelkezésére álló eszközzel segíti és megkönnyíti a csapatok kivonását, és elősegíti a jó viszonyt köztük és a lakosság között.

Ha azonban, ezen szerződés mindkét fél által történő ratifikálása nem történik meg kellő időben ahhoz, hogy lehetővé tegye a csapatok behajózását a Mexikói-öböl mexikói kikötőiben még a járványos időszak beállta előtt, ebben az esetben baráti megállapodást kell kötni a nevezett csapatok főparancsnoka és a mexikói kormány között, melynek értelmében egészségügyi és más szempontból is alkalmas helyeket kell kijelölni a még be nem hajózott csapatok lakhelyéül, a kikötőktől számított 30 *league* távolságon belül, a járványos időszak elmúltáig. Az általunk járványos időszakként megjelölt időtartam május első napjától november első napjáig értendő.

Minden, bármelyik fél által szárazföldön vagy vizen ejtett hadifoglyot át kell adni amint lehet, a jelen szerződés ratifikált példányainak kicserélése után. Abban is megállapodás történt, hogy ha bármely mexikóit bármely indián törzs tart jelenleg fogságban az Egyesült Államok következő cikkely által kijelölendő határain belül, a nevezett Egyesült Államok kormánya ki fogja csikarni ezen foglyok szabadon bocsátását és visszaadja őket országuknak.

V. cikkely²

A két Köztársaság közötti határvonal a Mexikói-öbölben kezdődjön, 3 *league*-re a szárazföldtől, a Rio Grande, vagy más néven Rio Bravo del Norte torkolatával szemben, vagy legmélyebb ágának torkolatával szemben, ha egy-nél több ága ömlik közvetlenül a tengerbe; innen felfelé ezen folyó közepén, a legmélyebb medret követve, ahol egynél több lenne, egészen addig a pontig, ahol eléri Új Mexikó déli határát; innen nyugat felé, Új Mexikó déli határa mentén (mely Paso városától északra húzódik) egészen annak nyugati végéig; innen észak felé, Új Mexikó nyugati határvonala mentén amíg az nem keresztezi a Gila folyó első ágát; (vagy, ha ezen folyó egyik ágát sem metszi, addig a pontig, mely az említett határvonalon legközelebb van egy ilyen ághoz, s innen egyenes vonalban addig;) innen lefelé az említett ág és az említett folyó közepén, míg az beleömlik a Rio Coloradoba; innen keresztül a Coloradon, követvén a Felső- és Alsó-Kaliforniát elválasztó határvonalat, a Csendes-óceánig.

Új Mexikó jelen cikkelyben említett déli és nyugati határai azok, melyeket az a térkép fektet le, melynek neve „Az Egyesült Mexikói Államok térképe, ahogyan a nevezett köztársaság Kongresszusának különböző törvényei azt meghatározták és körülírták, és a legjobb szakértők megszerkesztették. Javított kiadás. Kiadta J. Disturnell New Yorkban 1847-ben”; mely térképből egy példányt csatoltunk a jelen szerződéshez az alulírott megbízottak aláírásával és pecsétjével. Valamint, hogy elejét vegyünk minden nehézségnek, melybe az Alsó- és Felső-Kalifornia közötti határvonal kijelölése ütközhet, megegyezés született, hogy a nevezett határ egy egyenes vonal legyen a Rio Gila közepétől, ahol az beletorkollik a Coloradoba, egy olyan pontig a Csendes-óceán partján, mely egy tengeri *league*³ távolságra délre van San Diego kikötőjének legdélibb pontjától, az alapján a terv alapján, melyet a nevezett kikötőről 1782-ben Don Juan Pantoja, a spanyol flotta másodkapitánya készített, és 1802-ben Madridban adták ki, a Sutil és a Mexicana szkúnerek útjáról készült atlaszban; mely tervről mellékelünk egy példányt, a megbízottak aláírásával és pecsétjével.

A célból, hogy a határvonalat kellő pontossággal ki lehessen jelölni a hiteles térképeken, és hogy a két köztársaság ezen cikkelyben leírt határát kijelölő határköveket fel lehessen állítani, mindkét kormánynak ki kell neveznie egy megbízottat és egy földmérőt, akiknek, ezen szerződés ratifikált példányainak

²Ezt a cikkelyt az 1853. december 30-án kötött Gadsden Szerződés 1. cikkelye ki-gészítette. Szövegét lásd a Függelékben.

³1 tengeri league = 3 tengeri mérföld = 5,5 km

kicserélését követő egy éven belül találkozniuk kell San Diego kikötőjében és a nevezett határt teljes egészében meg kell húzniuk és ki kell jelölniük a Rio Bravo del Norte torkolatáig. Naplót kell vezetniük és cselekvési tervet kell készíteniük; s az általuk elfogadott eredmény ezen szerződés részének tekintendő és ugyanolyan hatállyal bír, mintha bele lenne illesztve. A két kormány barátilag megegyezik, hogy mire lehet szüksége ezen személyeknek és esetleges kísérőiknek.

A jelen cikkely értelmében megállapított határvonalat mindkét köztársaság tiszteletben kell, hogy tartsa, s ezen semmiféle változtatás nem eszközölhető, kivéve mindkét nemzet kifejezett és önkéntes beleegyezése révén, melyet az egyes kormányok törvényesen adnak, alkotmányukkal összhangban.

VI. cikkely

Az Egyesült Államok hajói és polgárai számára mindenkor biztosítani kell a szabad és zavartalan átkelést a Kaliforniai-öblön és a Colorado folyón a Gila folyó torkolata alatt, az előző cikkelyben meghatározott határvonaltól északra fekvő birtokukra vagy birtokukról; magától értetődő, hogy az átkelés a Kaliforniai-öböl és a Colorado folyó vízi útján történik és nem szárazföldön, hacsak nem a mexikói kormány kifejezett beleegyezésével.

Ha, az esetleges későbbi vizsgálódások során kiderülne, hogy hasznos és előnyös lenne egy út, csatorna, vagy vasút építése, mely részben vagy egészben a Gila folyón haladna, vagy annak jobb vagy bal partján, a folyó szélétől számított egy tengeri *league*-en belül, a két köztársaság kormánya egyezményt köt annak megépítéséről abból a célból, hogy az egyenlő mértékben legyen hasznára és előnyére mindkét országnak.

VII. cikkely⁴

Mint hogy a Gila folyót és a Rio Bravo del Norte Új Mexikó déli határvonala alatti részét az ötödik cikkely értelmében közösen kettéosztja a két köztársaság, a Gila és a Bravo nevezett határ alatti hajózása szabad és általános legyen mindkét ország hajói és polgárai számára; a másik beleegyezése nélkül egyik ország sem végezhet olyan munkálatokat, mely gátolná vagy megakadályozná, részben vagy egészben ezen jog gyakorlását; még abból a célból

⁴Ezt a cikkelyt az 1853. december 30-án kötött Gadsden Szerződés 4. cikkelye készíttette. Szövegét lásd a Függelékben.

sem, hogy a hajózás új módszereit részesítsék előnyben. Nem szedhető semmiféle adó vagy díj, semmilyen elnevezéssel vagy címen ezen szakaszokon közlekedő hajóktól vagy személyektől, vagy a rajtuk szállított áruk vagy ingóságok után, kivéve, ha valamelyik parton kirakják őket. Ha a nevezett folyók hajózhatóságának, vagy ezen állapotuk fenntartásának érdekében szükséges vagy előnyös lenne bármilyen adót vagy hozzájárulást szedni, az csak mindkét kormány beleegyezésével történhet.

A jelen cikkelyben szereplő feltételek határaikon belül nem sérthetik egyik köztársaság területi jogait sem.

VIII. cikkely

Azoknak a mexikóiaknak, akik olyan területeken élnek, melyek korábban Mexikóhoz tartoztak, de a jövőben az Egyesült Államok jelen szerződésben megállapított határain belül helyezkednek majd el, szabadságában áll továbbra is ott élniük, vagy bármikor elköltözniük a Mexikói Köztársaság területére, megtarthatják tulajdonukat, melyet a nevezett területeken birtokolnak, vagy eladhatják azt, és tetszésük szerinti helyre elvihetik jövedelmüket anélkül, hogy emiatt bármilyen hozzájárulást, adót, vagy illetéket kellene leróniuk.

Azok, akik szívesebben maradnak a nevezett területeken, megtarthatják mexikói állampolgárságukat és állampolgári jogaikat, vagy megszerezhetik az Egyesült Államokét. Azonban erről a jelen szerződés ratifikált példányainak kicserélésétől számított egy éven belül dönteniük kell, azok, akik a nevezett területeken maradnak az egy év letelte után anélkül, hogy kinyilvánították volna szándékukat mexikói állampolgárságuk megtartásáról, úgy kezelendők, mint akik az Egyesült Államok állampolgárai kívánnak lenni.

A nevezett területeken bármilyen tulajdon, ami olyan mexikóiaké, akik jelenleg nem laknak ott, sérthetetlen. A jelenlegi tulajdonosok, örökösök és minden olyan mexikói, aki a nevezett tulajdonra ezek után szerződés révén szert tesz, rá vonatkozóan ugyanolyan garanciákkal bír, mintha az az Amerikai Egyesült Államok polgárainak birtokában lenne.

IX. cikkely

A fentebb nevezett területeken lévő azon mexikóiak, akik nem tartják meg a Mexikói Köztársaság állampolgárságát, az előző cikkelyben szereplő feltétel szerint az Egyesült Államok Uniójához fognak tartozni és megfelelő időben (amit az Egyesült Államok Kongresszusa határoz meg) az Egyesült Államok minden állampolgárát megillető jogokat kell, hogy élvezzék, az Alkot-

mány elvei alapján, ezalatt pedig biztosítani kell számukra jogaik és tulajdonuk szabad élvezetét és védelmét, s vallásuk korlátozás nélküli gyakorlását.

X. cikkely (A béke fogalmazói által törölve)⁵

XI. cikkely⁶

Figyelembe véve, hogy azon területek nagy részét, melyek a jelen békeszerződés révén a jövőben az Egyesült Államok határain belül lesznek majd, pillanatnyilag vad törzsek foglalják el, akik ettől kezdve az Egyesült Államok kormányának kizárólagos felügyelete alá tartoznak, s akiknek Mexikó területére történő betörései a végtelékig károsak lennének, ünnepélyes megegyezés született, hogy az Egyesült Államok kormánya az ilyen portyázásokat erővel megakadályozza, amikor csak erre szükség van, és ha nem lehet megakadályozni, akkor a nevezett kormány ezeket a betöréseket meg fogja büntetni és értük elégtételt fog követelni — mindezt ugyanolyan módon, ugyanazzal az igyekezettel és energiával, mintha ezeket a betöréseket saját területén, saját állampolgárai ellen terveznék vagy követnék el.

Nem lehet törvényes, semmilyen ürüggyel, az Egyesült Államok egyetlen lakosa részéről sem, hogy bármilyen mexikóit, vagy Mexikó területén élő külföldit vásároljon vagy megszerezzen, akit a két köztársaság bármelyikének területén lakó indiánok ejtettek fogságba; sem az, hogy vásároljon vagy megszerezzen olyan lovat, öszvért, szarvasmarhát, vagy bármilyen tulajdont, melyet ezek az indiánok mexikói területen loptak el.

Abban az esetben, ha mexikói területen indiánok által elfogott személyt, vagy személyeket az Egyesült Államok területére visznek, az utóbbi kormá-

⁵Az eredeti fogalmazványban a X. cikkely részletes nyilatkozatot tett, melyben mindenfajta korábbi tulajdonjogot — akár a spanyol gyarmati időkbeli származó földadományokat is —, illetve függőben lévő jogcímet garantált. Az Egyesült Államok Szenátusa azonban nem volt hajlandó ratifikálni a cikkelyt. Így, a Szerződés későbbi példányaiban a X. cikkely alatt üresen maradt a hely. Mivel a mexikói kormány nem értett egyet a cikkely törölésével, az amerikai megbízottak az 1848. május 26-án elkészített Jegyzőkönyvben (lásd a dokumentum végén) megfogalmaztak egy nyilatkozatot, melyet már a mexikói kormány is el tudott fogadni. Ez azonban, egyszerű értelmezés lévén a későbbiekben nem volt kötelező érvényű.

⁶Ezt a cikkelyt az 1853. december 30-án kötött szerződés 2. cikkelye hatályon kívül helyezte.

nya kötelezi magát és a legünnepélyesebben vállalja, amint tudomást szerez arról, hogy területén ilyen foglyok vannak, és arra képes, befolyásának és erejének köteleességtudó felhasználásával kiszabadítja őket és visszaadja őket országuknak, vagy átadja őket a mexikói kormány megbízottjának vagy képviselőjének. A mexikói hatóságok, amennyiben lehetséges, értesíteni fogják az Egyesült Államok kormányát az ilyen foglyokról; megbízottaik fizetni fogják a kiszabadított foglyok ellátásával és szállításával járó költségeket; akiket ezalatt az amerikai hatóságok a lehető legnagyobb vendégszeretettel fogadnak azon a helyen, ahol vannak. Ha azonban az Egyesült Államok kormánya azelőtt szerezne információt területén lévő mexikói foglyok létéről, hogy Mexikóból érkezne erről hír, a fenti feltételek szerint haladéktalanul el fog járni kiszabadításuk és a mexikói megbízottnak történő átadásuk érdekében.

Abból a célból, hogy ezen feltételek a lehető legnagyobb hatásfokkal teljesülhessenek, s ez által az igaz szellemük és szándékuk által megkövetelt biztosíték és orvoslás megvalósuljon, az Egyesült Államok kormánya most és a jövőben is olyan törvényeket hoz, késedelem nélkül, amit az ügy természete megkíván, s azokat mindig határozottan végre is hajtja. Végül, a nevezett kormány sohasem tévesztheti szem elől ezen kötelezettség szentségét, amikor a nevezett területek bármelyikéről elköltözteti az indiánokat, vagy az Egyesült Államok polgáraival betelepíti; épp ellenkezőleg, különös figyelmet kell arra fordítania, hogy ne hozza az indián lakosokat olyan helyzetbe, hogy olyan betörésekkel kelljen új otthon keresniük, melyek korlátozását az Egyesült Államok ünnepélyesen megfogadta.

XII. cikkely

Tekintettel az Egyesült Államok határainak jelen szerződés ötödik cikkelyében meghatározott kiterjesztésére, az Egyesült Államok kormánya vállalja, hogy a Mexikói Köztársaság kormányának tizenöt millió dollárt fizet.

Miután ezen szerződést a Mexikói Köztársaság kormánya ratifikálta, az Egyesült Államok kormányának azonnal három millió dollárt kell kifizetnie a nevezett kormány részére, Mexikó városában, mexikói arany vagy ezüst érmékben. A fennmaradó tizenkét millió dollárt ugyanazon a helyen kell kifizetni, ugyanolyan érmékben, három millió dolláros évi részletben, az adott összegre eső évi hat százalékos kamattal együtt. A kamat számítását a teljes tizenkét milliós összegre attól a naptól kell kezdeni, amikor a jelen szerződést a mexikói kormány ratifikálja, és az első részletet e naptól számított egy év leteltével kell fizetni. Minden egyes évi részlettel a kezdetektől felszaporodott rá eső kamatot is ki kell fizetni.

XIII. cikkely

Az Egyesült Államok, továbbá, magára vállalja és kifizeti az igénylőknek a most és a jövőben esedékessé váló összegeket, a Mexikói Köztársasággal szemben már kiegyenlített, illetve a két köztársaság között ezer nyolcszáz harminc kilenc április tizenegyedik napján és ezer nyolcszáz negyven három január tizenharmadik napján született egyezséget követően támasztott igények alapján; hogy a jövőben a Mexikói Köztársaság teljesen mentes legyen a nevezett követelések nyomán történő bármilyen kifizetésektől.

XIV. cikkely

Az Egyesült Államok ezenkívül feloldja a Mexikói Köztársaságot az Egyesült Államok polgárainak minden olyan követelése alól, melyet ez ideig nem ítétek meg a mexikói kormánnyal szemben, s melyek ezen szerződés aláírásának dátuma előtt keletkeztek; ezen feloldás végleges és örökre szól, függetlenül attól, hogy a nevezett igényeket elutasítja vagy elfogadja a következő cikkely által kijelölendő megbízottak testülete, s attól is, hogy mekkora a jóváhagyott követelések összege.

XV. cikkely⁷

Az Egyesült Államok miután Mexikót felmenti minden az előző cikkelyben leírt, polgárai által támasztott követelés alól és azokat véglegesen és örökre, összegüktől függetlenül semmissé nyilvánítja, vállalja, hogy azokat kifizeti, három és negyed millió dollárt meg nem haladó összegben. Ezen követelések érvényességének és összegének biztosítására az Egyesült Államok kormánya egy megbízott testületet fog felállítani, melynek döntései véglegesek és megmáshathatatlannak lesznek; feltéve, hogy az egyes követelések érvényességének eldöntésekor a testületet a Mexikó városban ezer nyolcszáz negyven három november huszadikán létrehozott, még nem ratifikált megegyezés első és ötödik cikkelye által leírt elvek és szabályok vezérlik és irányítják; és egyetlen olyan esetben sem születik pozitív döntés olyan követelésről, melyeket az elveket és szabályokat nem követi.

⁷Az 1849. március 3-án elfogadott törvény alapján ezeket a megbízottakat az igények megvizsgálására és rendezésére jelölték ki. A megbízás 1851. április 15-én ért véget, s összesen 3.208.314,96 dollár értékű követelést elégített ki.

Ha, a nevezett megbízott testület vagy a követelést támasztók úgy ítélik meg, hogy a Mexikói Köztársaság kormányának tulajdonában vagy hatáskörében van olyan könyvelés, feljegyzés vagy dokumentum, mely a követelés igazságos megtételéhez szükséges, a megbízottak, vagy rajtuk keresztül a követelést támasztók, a Kongresszus által meghatározott időtartamon belül, a mexikói külügyminiszternek címzett folyamodványban írásban kérhetik, hogy azt adják át az Egyesült Államok külügyminiszterének; a mexikói kormány pedig vállalja, hogy a kérés benyújtását követő legrövidebb időn belül a tulajdonában vagy hatáskörében lévő kiválasztott könyveléseket, feljegyzéseket vagy dokumentumokat (vagy azok hitelesített másolatát vagy kivonatát) a nevezett külügyminiszter rendelkezésére bocsátja, aki azonnal átadja azokat a nevezett megbízottak testületének; feltéve, hogy ilyen folyamodványt addig egyetlen kérelmező sem ad be, míg azokat a tényeket, melyeket ezek a könyvelések, feljegyzések vagy dokumentumok bizonyítanak eskü vagy esküváltó nyilatkozat által meg nem erősítették.

XVI. cikkely

A szerződő felek fenntartják maguknak a teljes jogot arra, hogy területükön az általuk biztonsági okokból szükségesnek ítélt pontokat erődítménnyel lássák el.

XVII. cikkely

A Mexikóvárosban Kr.u. 1831. április 5-én az Amerikai Egyesült Államok és az Egyesült Mexikói Államok között létrejött barátsági, kereskedelmi és hajózási egyezmény, a kiegészítő cikkely kivételével, s annak kikötésével, hogy a nevezett egyezmény feltételei nem lehetnek összeférhetetlenek a jelen szerződés feltételeivel, ezennel a jelen szerződés ratifikált példányainak kicserélésétől számított nyolc évre megújítatik, s ugyanolyan erővel és hatálylally bír, mintha annak része lenne; magától értetődő, hogy a szerződő felek fenntartják maguknak a jogot, hogy a nevezett nyolc éves időtartam letelte után bármikor felmondhatják azt, ha a másik felet szándékukról egy évvel korábban értesítik.

XVIII. cikkely

Az Egyesült Államok Mexikóban lévő csapatai számára érkező bármilyen utánpótlás, ha az az általuk elfoglalt kikötő végső kiürítése előtt, vagy azután érkezik, hogy ezekben a kikötőkben a vámhivatalokat visszaadják, teljes mér-

tékben mentes mindenféle vámtól és illetéktől. Az Egyesült Államok kormánya ezennel vállalja és megfogadja, hogy Mexikó bevételeinek védelmére őrséget állít és éberren óvja azt, megakadályozván, hogy ezen kikötés ürügyén másfajta vagy más mennyiségű árut importáljanak, mint ami az Egyesült Államok csapatainak használatára vagy fogyasztására valóban szükséges arra az időre, amíg Mexikóban tartózkodnak. E célból az Egyesült Államok minden hivatalnokának és ügynökének kötelessége, hogy jelentse az egyes kikötők mexikói hatóságának, ha tudomást szerez arról, vagy gyanítja, hogy ezen feltétellel bárki tisztességtelenül visszaél, s hogy ezeknek a hatóságoknak ezzel kapcsolatban minden lehetséges segítséget megadjon; s hogy minden ilyen kísérletet, ha azt egy illetékes bíróság bebizonyítja és az ügyben ítéletet hoz, úgy kell büntetni, hogy elkobozzák azt az árut, aminek tisztességtelen behozatalát megkísérelték.

XIX. cikkely

Azokra az árukra, ingóságokra és bármilyen tulajdonra vonatkozóan, melyeket az Egyesült Államok csapatai által elfoglalt mexikói kikötőkbe a meg szállás alatt bármelyik köztársaság állampolgárai vagy egy semleges ország polgárai vagy alattvalói szállítanak, a következő szabályok vonatkoznak:

1. Minden ilyen áru, ingóság és tulajdon, ha azelőtt érkezik, mielőtt a vámhivatalokat a mexikói hatóságoknak visszaadják, ahogyan erről a jelen szerződés harmadik cikkelye rendelkezik, mentes az elkobzás alól, még akkor is, ha azok importját a mexikói vámszabályok tiltják.

2. Ugyanilyen mentességet élvez minden olyan áru, ingóság és tulajdon, melyet közvetlenül a vámhivatal átadása után importálnak vagy azon hatvan nap letelte előtt, melyet a következő cikkely a mexikói vámszabályok bevezetésére kijelöl; a nevezett áru, ingóság és tulajdon azonban importálásakor azon vámfizetési kötelezettségek alá tartozik, melyet az említett következő cikkely határoz meg.

3. Minden az előző két szabályban meghatározott áru, ingóság és tulajdon az alatt az idő alatt, míg a behozatal helyén van, illetve amikor elszállítják az ország belsejébe, mentes bármilyen címen vagy néven szedett vámtól, adótól, vagy illetéktől. Semmiféle költség nem róható rájuk ki eladásukkor sem.

4. Minden olyan, az első és a második szabályban meghatározott áru, ingóság és tulajdon, melyet az ország belsejében lévő területre szállítottak, mialatt azt az Egyesült Államok csapatai megszállásuk alatt tartották, ottléte alatt mentes a forgalmi és a fogyasztási adó alól, s bármilyen címen vagy néven szedett illetéktől vagy adótól is.

5. Ha azonban bármilyen az első és második szabályban meghatározott árut, ingóságot vagy tulajdont olyan területre szállítanak, mely az adott időben nincs az Egyesült Államok csapatainak megszállása alatt, érte, odaérkezésekor, eladásakor vagy fogyasztásakor ugyanolyan vámot kell fizetni, mint amit a mexikói törvények békeidőben előírnának a tengeri kikötőkön át érkező árukra kirótt mexikói tarifarendszer szerint.

6. Az első és második szabályban meghatározott és mexikói kikötőben lévő bármilyen áru, ingóság vagy tulajdon birtokosának jogában áll azt újra hajóra rakni, bármilyen adó, vám, vagy illeték fizetésének kötelezettsége nélkül.

Azokat a fémeket vagy más tulajdont illetően, melyeket bármelyik mexikói kikötőből az idő alatt exportálnak, míg azt az Egyesült Államok csapatai tartják megszállva, s azt megelőzően, hogy a vámhivatalt az adott kikötőben visszaadnák, egyetlen személytől sem kérhetik a mexikói hatóságok, függetlenül attól, hogy általános vagy állami, semmiféle adó, vám, vagy díj fizetését, vagy érte bármilyen elszámolást.

XX. cikkely

A kereskedelem általános érdekeinek figyelembevételével megállapodás született, hogy ha kevesebb, mint hatvan nap telik el a jelen szerződés aláírása és a vámhivatalok visszaadása között, a harmadik cikkely feltételeinek megfelelően, ebben az esetben minden olyan áru, ingóság és tulajdon, mely a mexikói kikötőkbe a nevezett vámhivatalok visszaadása után érkezik, de a jelen szerződés aláírását követő hatvan nap eltelte előtt, beengedhető; és csak olyan vám róható ki rá, mely az adott vámhivatalban visszaadásakor hatályban van. Minden ilyen áru, ingóságra és tulajdonra az előző cikkelyben lefektetett szabályok vonatkoznak.

XXI. cikkely

Ha sajnálatos módon ezek után bármilyen vita merülne fel a két köztársaság Kormánya között a jelen szerződés bármelyik kikötésének értelmezésével kapcsolatban, vagy a két nemzet politikai vagy kereskedelmi kapcsolatainak bármelyik részletében, a nevezett Kormányok, nemzeteik nevében, ígéretet tesznek egymásnak, hogy a legőszintebben és legkomolyabban arra fognak törekedni, hogy az így felmerülő ellentéteket rendezzék, és megőrizzék a békét és a barátságot, melyet a két ország ezennel köt, s e célra felhasználják a kölcsönös képviselőket és a békés tárgyalást. Ha pedig ilyen módon nem tudnak megegyezni, ilyen indokkal egyik köztársaság sem fordulhat a másik el-

len a megtorlás, agresszió, vagy ellenségeskedés semmilyen formájában, amíg az a Kormány, mely jogaiban sértve érzi magát, a béke és a jószomszédság szellemében józanul nem gondolta át, vajon nem volna-e jobb, ha az ellentéteket tárgyalásos úton rendeznék a két fél kijelölt képviselőinek vagy egy baráti ország megbízottjainak segítségével. Ha pedig bármelyik fél ilyen megoldást javasol, azt a másiknak el kell fogadnia, hacsak nem ítéli azt összeférhetetlennek a vitás kérdés természetével vagy az eset körülményeivel.

XXII. cikkely

Ha (amit nem várunk, s amit Isten tilt) sajnálatos módon háború törne ki a két köztársaság között, azok most, ezt a szerencsétlen lehetőséget szem előtt tartva, ünnepélyesen fogadalmat tesznek egymás és a világ előtt, hogy teljes mértékben figyelembe veszik a következő szabályokat, ha az eset természete ezt lehetővé teszi, és annyira, amennyire csak lehet, minden olyan esetben, ha a teljes figyelembe vétel lehetetlen volna:

1. Bármelyik köztársaság kereskedője, ha a másik ország területén él, ott maradhat tizenkét hónapig (ha a szárazföld belsejében lakik), és hat hónapig (ha valamelyik kikötőben lakik), hogy behajtsa adósságait, s rendezze ügyeit; ez alatt az idő alatt ugyanolyan védelmet élvez, ugyanolyan elbánásban részesül minden tekintetben, mint a legbarátibb országok állampolgárai vagy alattvalói; az idő leteltével pedig, vagy korábban is, teljes szabadságukban áll elköltözni, s magukkal vinni ingóságaitak anélkül, hogy zaklatnák vagy akadályoznák őket, betartva azokat a törvényeket, melyeket a legbarátibb országok állampolgárainak vagy alattvalóinak be kell tartani. Ha bármelyik nemzet hadserege a másik területére lép, a nők, gyerekek, egyházi személyek, a különböző fakultások tudósai, a földművesek, a kereskedők, a mesteremberek, a kézművesek, a halászok, akik fegyvertelenek és nem erődített városokban, falvakban vagy helyeken élnek, és általában mindenki, akinek a foglalkozása a köz fenntartását és az emberiség hasznát szolgálja, személyében háborítatlanul, tovább üzheti foglalkozását. Házaikat vagy áruikat nem lehet felégetni, vagy más módon elpusztítani, jószágaitak nem lehet elvenni, földjüket tönkretenni azoknak a fegyveres csapatoknak, melynek a háború során útjába esnek; ha azonban a szükség úgy hozza, hogy ezen fegyveres csapatok használatára bármit el kell tőlük venni, méltányos áron meg kell azt fizetni. Tisztelni kell minden templomot, kórházat, iskolát, főiskolát, könyvtárat és minden jótékonyági célt szolgáló intézményt, s a hozzájuk kapcsolódó személyeket védelmezni kell kötelességük végrehajtásában, s hivatásuk gyakorlásában.

2. Abból a célból, hogy a hadifoglyok sorsa könnyebb legyen, hangsúlyozottan el kell kerülni, hogy őket távoli, zord vagy egészségtelen vidékekre

küldjék, vagy zárt és egészségre ártalmas helyekre zsúfolják össze őket. Nem lehet föld alatti börtönökbe, gályára vinni, vagy börtönbe zárni őket; nem lehet őket vasra verni, megkötözni, vagy végtagjaik használatában más módon korlátozni. A tiszteket feltételes szabadlábra kell helyezni megfelelő körzeten belül és kényelmes szállást biztosítani neki; a közkatonákat körletekben kell elhelyezni, melyek nyitottak és elég tágasak ahhoz, hogy levegőzni és mozogni lehessen bennük, s olyan tágas és jó barakkokban, mint amilyenben a fogva tartó fél katonái is vannak. Ha azonban bármelyik tiszt megszegi a feltételes szabadlábra helyezéskor tett esküjét és elhagyja a számára kijelölt körzetet, vagy bármelyik más fogoly elhagyja kijelölt körletének határait, ez a személy, tiszt vagy más fogoly elveszíti mindazt a szabadságot, melyet ezen cikkely számára a körzeten vagy a körletén belül biztosít. Ha pedig bármelyik tiszt, aki így megszegi esküjét, vagy bármelyik közkatona, aki megszőkik a számára kijelölt körletből, ezek után fegyvert viselne, mielőtt szabályosan kicserélték volna, a háborús törvények szerint kell eljárni vele. A tiszteket a fogva tartó félnek napi ellátásban kell részesítenie, ugyanakkora fejadaggal és ugyanolyan dolgokkal, mint amelyet a hasonló rangú tisztek saját hadseregükben kapnak; mindenki mást pedig ugyanolyan napi ellátásban kell részesíteni, mint amelyet egy közkatona saját seregében kapna; s mindezen ellátmány értékét a háború végén, vagy az illetékes parancsnokok által kötött megállapodás szerinti időközönként a másik fél köteles kifizetni, a foglyok ellátását fedező számlák kölcsönös kiegyenlítésével; ezeket a számlákat pedig nem szabad összekeverni másmilyenekkel, vagy más számlák fejében beszámítani, vagy a kifizetendő összeget visszatartani, kompenzációként vagy bármiféle, valós vagy színlelt sérelem megtorló intézkedéseként. Minkét fél számára engedélyezni kell, hogy a foglyok képviselőjére a másik fél birtokában lévő minden körletben megbízottat válasszon; mely megbízott tetszése szerinti gyakorisággal meglátogathatja a foglyokat, vám- és adómentesen kaphat és a foglyok között szétoszthat bármit, amit azok barátai kényelmük szempontjából fontosnak látnak küldeni; s szabadságában áll az őt megbízó félnek jelentéseit nyílt levélben elküldeni.

Kinyilatkoztatik, hogy sem az az ürügy, hogy a háború felbontja a szerződéseket, sem bármely más nem értelmezhető úgy, hogy megsemmisíti vagy felfüggeszti azt az ünnepélyes megegyezést, melyet ez a cikkely tartalmaz. Ellenkezőleg, pontosan a hadiállapot az, melynek esetére ez készült; és ami alatt kikötéseit oly szentül figyelembe kell venni, mint a természet vagy a nemzetek törvényeinek legelfogadottabb megkötéseit.

XXIII. cikkely

Jelen szerződést az Amerikai Egyesült Államok Elnöke kell, hogy ratifikálja, Szenátusának tanácsára és annak beleegyezésével; valamint a Mexikói Köztársaság Elnöke, általános Kongresszusának előzetes jóváhagyásával; a ratifikált példányokat pedig Washington városában, vagy a Mexikói Kormány székhelyén kell kicserélni, az aláírás dátumától számított négy hónap leteltével, vagy annál hamarabb.

Mi, az illetékes meghatalmazottak ebbéli hitünkben írtuk alá a békéről, barátságról, a határokról és a háború utáni rendezésről szóló szerződést, s ezennel pecsétjeinkkel kölcsönösen elláttuk azt. Készült öt példányban, Guadalupe Hidalgo városában, az Úr ezer nyolcszáz negyvennyolcadik évében, február második napján.

/pecsét/

N. P. Trist

/pecsét/

Luis G. Cuevas

/pecsét/

Bernardo Couto

/pecsét/

Migl. Atristain

JEGYZŐKÖNYV

Queretaro városában, ezer nyolcszáz negyvennyolc május havának huszhatodikán őexcellenciája Nathan Clifford és Ambrose H. Sevier, az USA megbízottjai és őexcellenciája Don Luis de la Rosa, a Mexikói Köztársaság külügyminisztere között lezajlott tárgyaláson, melynek az volt a célja, hogy előbbieket, kormányuk teljhatalmú megbízottaiként értelmezzék a Mexikói Köztársaság számára azokat a kiegészítéseket, melyeket a nevezett Egyesült Államok Szenátusa ahhoz a békéről, barátságról, a határokról és a háború utáni végleges rendezésről kötött szerződéshez csatolt, melyet a két Köztársaság Guadalupe Hidal goban írt alá, ez év február másodikán; a felek, az említett változások megbeszélése után megállapodtak, hogy a jelen jegyzőkönyvben rögzítik a következő értelmezéseket, melyeket kormányuk nevében és a Mexikói Köztársaságot érintő rájuk ruházott megbízás teljesítése érdekében fent említett Ő excellenciáik, a megbízottak adtak:

1. Az amerikai kormány a Guadalupe Hidal goi szerződés IX. cikkelyének elvetésekor, s annak a Louisianai szerződés III. cikkelyével történő helyettesítésekor nem kívánta semmilyen módon sem kisebbiteni azt az egyezséget, amit a nevezett IX. cikkely a Mexikó által átengedett területek lakosainak érdekében elfogadott. Úgy értelmezi, hogy ezen egyezés teljes egészében ben-

ne foglaltatik a Louisianai szerződés III. cikkelyében. Következésképpen, mindazokat a polgári, politikai, és vallási kiváltságokat és garanciákat, melyek az átadott területek lakosait megillették volna, ha a szerződés IX. cikkelye érvényben marad, azok a továbbiakban is, változtatás nélkül élvezhetik, a behelyettesített cikkely értelmében.

2. Az amerikai kormány a Guadalupei szerződés X. cikkelyének elvetésekor semmilyen módon nem kívánta érvényteleníteni az átadott területeken lévő mexikói földadományokat. Ezen adományok, a szerződés cikkelyének elvetése ellenére megtartják törvényes értéküket, s az adományozottak elismerethetők törvényes jogcímüket az illetékes amerikai bíróságok előtt.

Az Egyesült Államok törvénye értelmében az átadott területeken lévő személyes tulajdon vagy ingatlan birtoklása akkor számít jogosnak, ha az törvényes volt a Kaliforniában, illetve Új Mexikóban 1846. május 13-ig, valamint Texasban 1836. március 2-ig érvényben lévő mexikói törvények alapján.

3. Az Egyesült Államok kormánya a szerződés XII. cikkelye utolsó bekezdésének elvetésével nem kívánta megfosztani a Mexikói Köztársaságot azon tizenkét millió dolláros összeg bármikor történő (általa legjobbnak ítélt időben való) szabad és korlátozás nélküli átadásától, átruházásától, vagy átutalásától, melyet az Egyesült Államok ugyanezen kormánya a kiegészítő cikkelyben megjelölt helyen átadni köteles.

Ezen értelmezések elfogadása után a Mexikói Köztársaság külügyminisztere kormánya nevében kijelentette, hogy az ratifikálni fogja a Guadalupei szerződést az Egyesült Államok szenátusa és kormánya által módosított formában. Ennek bizonyosságául Ő excellenciáik, a nevezett megbízottak és a miniszter a jelen jegyzőkönyvet öt példányban aláírták és lepecsételték.

/pecsét/

/pecsét/

/pecsét/

A. H. Sevier

Nathan Clifford

Luis de la Rosa

*Azon cikkelemek, melyekre a fenti szerződés
tizenötödik cikkelye utal*

*Az Egyesült Államok és a Mexikói Köztársaság között
1843. november 20-án létrejött ratifikálatlan megállapodás
első és ötödik cikkelye*

I. cikkely

Minden olyan igényt, melyet a Mexikói Köztársaság állampolgárai az Egyesült Államok kormányával szemben a következőkben megfogalmazott módon és időben támasztanak, és minden olyan igényt, melyet az Egyesült Államok polgárai a Mexikói Köztársaság kormányával szemben támasztottak, s bármilyen okból a bizottság, vagy az 1839-es egyezmény által kinevezett végrehajtó nem kapott meg, nem vett figyelembe, vagy kérdésében nem döntött véglegesen, s melyet a következőkben meghatározott módon és időben nyújtanak be, négy megbízottnak kell címezni, akiknek bizottságot kell alkotniuk, s akiket a következő módon kell kinevezni, vagyis: két megbízottat a mexikói Köztársaság elnöke nevez ki, a másik kettőt pedig az Egyesült Államok elnöke, a szenátus jóváhagyásával és beleegyezésével. Az ily módon kijelölt nevezett megbízottak egymás jelenlétében esküt kell, hogy tegyenek, hogy a hozzájuk benyújtott igényekről részrehajlás nélkül tartanak vizsgálatot és döntenek, s azt törvényesnek ítélik a benyújtott bizonyítékok, az igazságosság elvei, a nemzetek törvényei és a két köztársaság szerződése alapján.

V. cikkely

Minden olyan, az Egyesült Államok polgárai által a Mexikói Köztársaság kormányával szemben támasztott igényt, melyet a megbízottak elbíráltak, s az 1839. április 11-én kötött egyezmény által kijelölt döntőbírótság elé utaltak, s melyben az nem döntött, az ezen egyezmény értelmében felállított döntőbírótság elé kell utalni, s annak a korábbi egyezményben kijelölt döntőbírótság számára megjelölt elvek alapján döntenek, annak döntése pedig végleges és megfellebbezhetetlen. Abban is megállapodás történt, hogy ha az illetékes megbízottak célszerűnek ítélik, új érveket is benyújthatnak a döntőbírósnak a nevezett igényekkel kapcsolatban.

FÜGGELÉK

GADSDEN SZERZŐDÉS Mexico City, 1853. december 30.

*Az Amerikai Egyesült Államok és a Mexikói Köztársaság
között létrejött szerződés*

I. cikkely

A Mexikói Köztársaság egyetért azzal, hogy a jövőben az Egyesült Államokkal a következő határt jelöli meg hitelesként: Fenntartván ugyanazt az elválasztó vonalat a két Kalifornia között, melyet a Guadalupe Hidalgoi szerződés 5. cikkelyében már meghatároztak és létrehozta, a két köztársaság között a határ a következő legyen: a Mexikói-öbölben, 3 *league*-re a szárazföldtől, a Rio Grande torkolatával szemben kezdődjön, ahogyan azt a Guadalupe Hidalgoi szerződés ötödik cikkelye leírja; vagyis, a nevezett cikkelynek megfelelően a folyó közepén felfelé addig a pontig, ahol a határt a 31 47 északi szélességi kör metszi; innen nyugat felé száz mérföldön át, innen a nevezett 31 20 szélességi kör mentén a Greenwichől nyugatra lévő 111-ik hosszúsági fokig; innen egyenes vonalban a Colorado folyó azon pontjáig, mely 20 angol mérfölddel a Gila és a Colorado folyó torkolata alatt van; innen felfelé a nevezett Colorado folyó közepén addig, ahol az metszi az Egyesült Államok és Mexikó között jelenleg húzódó határt.

A szerződés ezen részének teljesítése érdekében mindkét Kormány ki fog nevezni egy-egy megbízottat azzal a céllal, hogy az így kinevezett két személy, miután Paso del Norte városában ezen szerződés ratifikálása után három hónappal találkozik, a jelen cikkelyben megállapított határvonalat közös egyetértéssel felmérhesse és kijelölhesse azokon a helyeken, ahol a Guadalupe Hidalgoi szerződés nyomán a vegyes bizottság azt még nem mérte fel és határozta meg, naplót vezetve és cselekvési tervet készítve. Ebből a célból, ha azt szükségesnek ítélik, a szerződő feleknek szabadságában áll, hogy megbízottaik mellé tudományos vagy másféle segítőket, például csillagászokat és földmérőket válasszanak, akiknek egyetértése nem tekintendő szükségesnek

ahhoz, hogy a két köztársaság közötti pontos elválasztó vonalat megállapítsák és ratifikálják; a vonalat kizárólag a megbízottak megegyezése alapján kell meghúzni, ebben az esetben az ő megegyezésüket tartva döntenek és ezen szerződés szerves részének, anélkül, hogy utólagos jóváhagyásra vagy beleegyezésre volna szükség, s anélkül, hogy a szerződő felek bármelyikének később módja volna másképpen értelmezni azt.

Az így megállapított határvonalat a két kormány mindig híven tiszteletben kell, hogy tartsa, anélkül, hogy azon bármit is változtatnának, kivéve a két fél kifejezett és önkéntes beleegyezése révén, melyet a nemzetek törvényeik elveivel összhangban, a két ország alkotmányának betartásával adnak.

Következésképpen, a Guadalupe-i szerződés 5. cikkelyének itt leírt határvonalról szóló megállapodása a továbbiakban érvényét veszti, amennyiben ütközik az itt leírtakkal, a nevezett vonal semmisnek nyilvánítatik és töröltetik, ahol az nem egyezik a jelenlegivel, s hasonlóképpen teljes mértékben hatályban marad, ahol a jelenlegivel megegyezik.

II. cikkely

Mexikó Kormánya ezennel felmenti az Egyesült Államokat minden olyan kötelezettség alól, melyet a Guadalupe Hidalgoi szerződés 11. cikkelye ró rá; s a nevezett cikkely, illetve az Amerikai Egyesült Államok és az Egyesült Mexikói Államok között 1831. április 5-én Mexikóban kötött barátsági, kereskedelmi és hajózási egyezmény 33. cikkelye ezennel érvényét veszti.

IV. cikkely

Minthogy a Guadalupe Hidalgoi béke 6. és 7. cikkelyének kikötéseit az ezen szerződés 1. cikkelyében átruházott területek átengedése nagyrészt hatálytalanította, a nevezett cikkelyek ezennel érvénytelennek nyilvánítatnak és töröltetnek, és a következőkben leírt feltételekkel helyettesítetnek. Az Egyesült Államok hajói és polgárai mindenkor szabadon és háborítatlanul átkelhetnek a Kaliforniai-öblön a két ország között rögzített határtól északra fekvő birtokukra vagy birtokukról. Magától értetődő, hogy ez az átkelés a Kaliforniai-öböl és a Colorado folyó hajózása révén történik, s nem szárazföldön, ha csak a mexikói kormány beleegyezését nem adja ezen kívül minden tekintetben pontosan ugyanezen feltételekről, kikötésekről és korlátozásokról születik ezennel megegyezés a Colorado folyóval kapcsolatban, s kell, hogy a két szerződő kormány következetesen érvényre juttassa és betartsa azt, amennyi-

ben ezen szerződés első cikkelye a folyó középső vonalát jelöli meg közös határként.

A Guadalupe Hidalgoi szerződés 7. cikkelyének számos feltétele, kikötése és korlátozása a Rio Bravo del Norte vonatkozásában hatályban marad, az ezen szerződés 1. cikkelyében meghatározott nevezett határ kezdeti része alatt; vagyis azon metszéspont alatt, ahol a 31 47 30 szélességi kört, az utóbbi szerződés által megállapított határvonal keresztezi, a Guadalupe Hidalgoi szerződés szerint a torkolatától felfelé elválasztván a nevezett folyót.

Treaty of Guadalupe Hidalgo (brief outline)

The Treaty of Guadalupe Hidalgo between the United States and Mexico ended the Mexican-American War of 1846-1848. The „Treaty of Peace, Friendship, Limits, and Settlement" was signed by Nicholas P. Trist, the plenipotentiary of the United States, and Luis Gonzaga Cuevas, Bernardo Couto, and Miguel Atristain, the plenipotentiaries of the Mexican Republic at Villa de Guadalupe Hidalgo in the northern section of Mexico City on February 2, 1848.

In the Treaty, Mexico dropped all its claims to Texas (which declared its independence from Mexico in 1836), agreed that it belonged to the United States, and accepted the *Rio Grande* its boundary. In addition, Mexico ceded all the land between Texas and the Pacific Ocean, thus giving up more than half of its territory. California, New-Mexico, and most of the present states of Nevada, Utah, Arizona, and Colorado became part of the United States. In return, the American government agreed to pay Mexico 15 million dollars and assumed the claims of American citizens against Mexico of 3.25 million dollars.

The Treaty of Guadalupe Hidalgo set forth the terms by which the former Mexican citizens and their property would be incorporated into the United States. Mexican citizens residing north of the border could choose to relocate to their motherland. Those who stayed had one year to decide about their preference for Mexican citizenship. If this was not done, it was stipulated that they had elected to become American citizens and that they would be granted citizenship by Congress at some future time.

The Treaty also regulated the final evacuation of the territory of the Mexican Republic by the American forces to be completed in three months and facilitated, in every possible way, by the Mexican Government.

As a result of the Treaty of Guadalupe Hidalgo, the continental expansion of the United States was completed except for a small strip of land south of the *Gila River* in Arizona and New Mexico. This piece of land was believed to offer the best rail route across the southern Rockies to the Pacific, and was finally bought from Mexico in 1853 for 10 million dollars in the Gadsden Purchase.

A tördelést a JATEPRINT,
a Bölcsészettudományi Kar Kiadványszerkesztősege végezte
WordPerfect 8 kiadványszerkesztő programmal.

Készítette a JATEPress
6722 Szeged, Petőfi Sándor sugárút 30–34.
Felelős kiadó: Pándi Lajos egyetemi docens
Felelős vezető: Szőnyi Etelka kiadói főszerkesztő
Méret: A/5, példányszám: 300, munkaszám: 140/2001.

A Documenta Historica eddig megjelent számai:

1992

1. Az 1887-es földközi-tengeri egyezmények. [Nyemcsok Attila] (*elfogyott*)
2. A tiltsiti béke (1807. júl. 7.). [Szász Erzsébet] (*elfogyott*)
3. Talleyrand, Charles-Maurice: Értekezés annak előnyeiről, hogy a jelen körülmények között új gyarmatokat szerezzünk. [Szász Géza]
4. A schönbrunni béke (1809. okt. 14.). [Szász Erzsébet]
5. Edvard Beneš: Zúzzátok szét Ausztria–Magyarországot! (A cseh-szlovákok áldozatának történelmi bemutatása). [Gulyás László] (*elfogyott*; utánnomás: 23. sz.)
6. Korai angolszász törvények I. A kenti törvények. [Szántó Richárd]
7. Az 1939–40-es finn–szovjet háború dokumentumai. [Engi Imre]
8. Dokumentumok az orosz–szovjet törekvésekről a Boszporusz és a Dardanellák megszerzésére (Konstantinápoly-egyezmény, 1915; német–orosz tárgyalások, 1940). [Boros Tamás]

1993

9. A Birodalom és Észtország. A szovjet–észti szerződések megszületésének dokumentumai (1939 szeptember). [Vandlík Krisztina]
10. Edward Balliol skóciai hadjárata. Részletek a Lanercosti krónikából és a bridlingtoni kanonok Gestájából. [Kiss Andrea]
11. Az 1943 decemberi Beneš–Sztálin–Molotov megbeszélések dokumentumai. [Gulyás László]
12. Békeszerződés Nagy-Britannia és az Egyesült Államok között (1783. szept. 3.). [Kökény Andrea]
13. Új bécsi tudósítások a kiváló Schwarzenberg grófnak a tatai, veszprémi és palotai erődök és más helyek elfoglalásáról, a szigeti erőd összeomlásáról és a Törökországban napról-napra erősödő hanyatlásról (1599). [Lévai Judit]
14. 1789 Franciaországa a panaszok tükrében. [Gyuricza Róbert]

1994

15. Az 1594-es birodalmi gyűlés határozatai a magyar háborút illetően. [Wölfinger Ildikó]
16. Volgai német dokumentumok (1918–1941). [Opaszki István]
17. Az 1916. évi arab felkelés kiáltványa. [Ferwagner P. Ákos, Lőkös István]
18. A Bayeux-i faliszőnyeg. [Varga Vanda Éva] (*elfogyott*; utánnomás: 34. sz.)

1995

19. A Constantinus-i adománylevel (Donatio Constantini – VIII. sz.). [Piti Ferenc] (*elfogyott*)
20. A Hét Sziget Köztársaság és Kapodisztriasz. [Szász Erzsébet]
21. A lengyel emigráns kormány és a Szovjetunió kapcsolatfelvételének dokumentumai, 1941. [Csősz László]
22. Németország két megosztási terve (Morgenthau-terv, Frankfurti dokumentumok). [Mayer János]
23. Edvard Beneš: Zúzzátok szét Ausztria–Magyarországot! (A cseh-szlovákok áldozatának történelmi bemutatása). [Gulyás László] (az 5. sz. utánnomása).
24. Az 1849-es magyar–velencei szerződés. [Krámlí Mihály]
25. Az Anitta-felirat (i. e. 1600 körül) [Bolega Erika]

1996

26. A jeruzsálemi Szent János Lovagrend regulája. [Homonnai Sarolta, Hunyadi Zsolt]
27. Az amerikai alkotmányozási vita: a föderalisták írásaiból (1787–1788). [Berkes Tímea]

28. Források a németek Szovjetunióba történő kitelepítéséről Közép-Kelet-Európából (1945–1953). [Köteles Péter]
 29. Turgot: Levelek a toleranciáról. [Balázs Péter]

1997

30. Európai nemzeti kisebbségek kongresszusainak határozatai (1925–1937). [Eiler Ferenc]
 31. Vikingek az angolszász krónikában. [Rimaszombati Károly] *(elfogyott)*
 32. Gildas: Britannia romlásáról. [Noyák Veronika] *(elfogyott)*

1998

33. AZ 1904-es szerb-bolgár szerződés. [Horváth Krisztián]
 34. A Bayeux-i faliszőveg. [Jókai Júlia, Varga Vanda Éva] (a 18. sz. utánnyomása + színes melléklet)
 35. Szultáni fermán a Bolgár exarchatus megalapításáról. (1870. febr. 28.). [Horváth Krisztián]
 36. A fiatal Napóleon írásai Korzikáról. [Jókai Rita]
 37. Esztergom 1595-ös visszavétele a napi jelentések tükrében. [Bagi Zoltán Péter, Szász Géza]
 38. Ausztria határai (Saint-Germain 1919. szept. 10.). [Eveli Péter, Dobos Erzsébet]
 39. Tervezet a kereszténység leendő békéjéről (Podjebrád-béketervezet, 1464). [Karáth Tamás]
 40. Törvény Skócia lefegyverzéséről (1746). [Fejér Ingrid]

1999

41. Az 1902-es orosz-bolgár katonai konvenció. [Horváth Krisztián]
 42. Szemelvények Aeneas Sylvius Piccolomini „Európa” c. művéből. [Nótári Tamás]
 43. Marcus Tullius Cicero M. Caelius védelmében mondott beszéde. [Nótári Tamás]

2000

44. „A Népszövetség halála”. Dokumentumok az olasz-etióp konfliktus történetéből (1935–1936). [Szélinger Balázs]
 45. A szudétánémet kérdés a második világháborúban (Edvard Beneš és Wenzel Jaksch levelezése 1939–1943). [Kasza Péter]
 46. Načertanije (A szerb nemzeti és külpolitika titkos dokumentuma, 1844). [Szajcsán Éva]
 47. Juan Donoso Cortés: Értekezések. [Bán Mónika]
 48. Napóleon trianoni dekrétuma az Illír Tartományok megszervezéséről. (1809. dec. 25.) [Pándi Eszter]
 49. Dokumentumok az 1911–1912-es olasz-török háborúból. [Horváth Krisztián]

2001

50. Mary Rowlandson fogságának és szabadulásának elbeszélése. [Zámbó Ildikó]
 51. Marcus Tullius Cicero Q. Ligarius érdekében mondott beszéde. [Nótári Tamás]
 52. Békeszerződés az Egyesült Államok és Mexikó között (1848). [Kökény Andrea]

Megrendelhető (ára: 250.- Ft [a 34. szám: 500.- Ft] + postaköltség):
 Pándi Lajos, SZTE BTK Történeti Intézet, 6722 Szeged, Egyetem u. 2.;
 (62) 544-464; pandi@hist.u-szeged.hu